

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

425. Qvaliter Parochus obligetur administrare parochianis suis Sacramenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

homo teneatur solvere poenam, praesertim non impositam ipso jure, sed imponendam per sententiam, donec condemnetur a iudice: jam vero talis est dicta poena, ut patet ex *id. privetur*, quod non operatur ipso jure, sed per sententiam, *Garc. num. 152. juxta Tiracq. & Rotam in una Cauriensi fructuum coram Orano decimo Aprilis 1592.* Atque ita in genere, humano solum jure residentiam exigente, sententia hominis exigitur, cum nullibi decisum sit ipso jure privationem incurrere, nisi forte aliud suadeat fundatio, cujus tenor est attendendus, tradit *Lott. l. 3. q. 27. n. 44. ubi etiam n. 45. ait: non posse Episcopum statuere, ut incurratur haec poena privationis ipso jure, citatque pro hoc Botta. de Synodo Ep. p. 3. a. 1. n. 70. & 71.*

9. Octavo, quod si Canonicatus vel praebenda nullos haberet fructus in absentia, sed omnes residendo lucriferent, tunc, qui nunquam resedisset, pro primo & secundo anno, & sic non haberet tunc, seu non fecisset fructus ullos suos, quibus privari posset, puniendum esse poena arbitraria, cum nulla sit determinata, citra tamen privationem beneficium. *Garc. n. 153.*

10. Nono, quod ut quis praedictorum privetur beneficio ob non residentiam, debere prius procedere trinam monitionem per edictum publicum in Ecclesia cum competente termino, & post ultimum edictum expectari per sex menses, ut alioqui nulla sit privatio. *Garc. n. 154. juxta plures declarationes sacrae Congregationis, quas fuse ibidem & num. seq. recitat. Quod ipsum tamen intelligendum, quando nescitur ubi absens sit, vel commode personaliter citari nequit; debet enim alias personaliter citari seu moneri; non tamen requiritur trinam monitionem, sed sufficit una etiam extra judicialis, *Garc. n. 155.**

11. Decimo, quoad alias poenas praeter privationem non videtur esse opus trinam citationem per edictum, sed sufficere unam peremptoriam. *Garc. n. 160. Vide dicta superiora ex Lott. de poenis curatorum non residentium.*

12. Undecimo, tradit *Pax Jordan. l. 10. tit. 40. n. 123.* quod priusquam procedatur contra tales (et si contrarium forte dicendum de Parochis, & curatis privandis ob non residentiam) ad privationem requiritur citationem solennem, & privationem solennem seu juridicam, et si dicat verum esse, quod monitio etiam extrajudicialis cum praefixione termini competentis ad residendum sufficere possit pro citatione, ut dicit docere *Barbosam de canon. c. 20. num. 19. &c.*

13. Duodecimo, appellationem a sententia privatoria beneficiorum ob non residentiam esse prohibitam juxta *c. relatum. c. conquerente & c. ex tua. de clericis non resident.* & *Trident. sess. 24. c. 12.* & ad solum esse tum devolutivum concedi; idque verum esse, quando sententia privatoria fuit rite recteque lata, alioquin permittitur ad utrumque effectum, *Pax Jordanus n. 122. (& Lotter. supra de curatis quoad hoc punctum)* dicens sic liquere ex decisione sacrae Congregationis, quam antecederet citaret.

14. Denique quod in iis, in quibus residentia praecisa non requiritur, sed solum causativa, utcumque praetendatur absentia diuturna & divagatio, si hoc praetextu quisquam privetur, quando cumque revertitur, illum in suum beneficium restitui. *Lott. num. 119. citans Felinum in cap. quoniam frequenter num. 23. & dicens id recte probari ex dispositione*

P. Leuren. Fori Benef. Pars I,

textus cap. cum ad hoc. de clericis non resid. Multoque fortius id militare in casu evulgatae mortis, si mox per exhibitionem personae constaret de vita. *Lotter. loc. cit. n. 120. citans Mohedam de probat. decis. 1. per totam.*

PARAGRAPHVS II.

De aliis obligationibus Parochorum.

Quaestio 425. Qualiter Parochus obligetur administrare parochianis suis Sacramenta?

1. **R**espondeo primo in genere, obligari illum ad hoc ex officio, adeoque ex iustitia; cum obligetur vi officii, oves pascere, adeoque ordinaria media salutis praebere, qualia sunt Sacramenta. *Suar. in 3. p. d. 44. s. 2. n. 1. & s. 3. n. 7.* Et licet rigorose non obligetur omnia media utilia ad subditorum arbitrium iis praebere (foret enim hoc opus intolerabile) non tamen etiam solum tenetur ad ministrandum necessaria; quia id esset magnum detrimentum fidelium, & contra debitum pastoris munus; sed tenetur ministrare ordinaria remedia, quae Christus pro omnibus fidelibus reliquit, quae sunt in ordinario usu Ecclesiae; dum opportuno tempore & rationabiliter petuntur. *Suar. loc. cit.* Similiter ex iustitia, & non ex sola charitate, teneri ad id illos parochos, qui sine stipendio ex sola charitate & obedientia hoc munus suscipiunt, tenet *Suar. loc. cit.* ed quod subditi habeant proprium jus exigendi & petendi ab illis; cum illi esse non debeant peioris conditionis quam reliqui fideles, ut non habeant jus respectu alicujus pastoris proximi. Unde tales, dum hoc munus suscipiunt, totam illam obligationem in se suscipiant, quae in aliis futura fuisset; & licet a subditis non recipiant materiale stipendium, recipiant tamen reverentiam & obedientiam, interceditque inter eos tacitum quoddam pactum, ratione cujus ex iustitia teneantur ministrare Sacramenta; alantur etiam ad hoc munus ab ipsa religione, vel summo Pontifice committente illis curam suam.

2. Unde jam peccabunt parochi graviter, ubi notabiliter in hoc deficerent, negligendo aut negando ministrare suis Sacramenta sine iusta causa frequenter & diu, etiam intra gravem necessitatem. Non tamen peccarent mortaliter, si semel iterumque negarent petenti rationabiliter v.g. confiteri aut communicare; nisi forte subditus premeretur gravi aliqua tentatione aut difficultate, vel longum iter ingressurus esset: vel quia tempus est jubilaei: aut certe modo dilatio non sit nimia. *Suar. de poenit. d. 32. s. 1. n. 5. Jo. Sanch. in select. d. 47. n. 10. alique apud Barbos. de off. & pot. paroch. p. 2. c. 19. n. 8. Quin & tenetur graviter ex iustitia, etiam cum periculo vitae suae in gravi necessitate administrare suis Sacramenta. D. Th. 2. 2. q. 185. a. 5. Vasq. in opus. de benef. c. 4. s. 2. a. 1. dub. 2. nu. 135. Barbos. de paroch. c. 17. n. 12. &c.* cum cui ex officio incumbit cura salutis alienae, teneatur eam procurare cum periculo vitae suae, seu dando animam suam pro ovibus suis. *Barbos. loc. cit. citans Valent. Filliuc. Suar. Palao, Trullench. &c.*

3. Limitanda tamen hæc responsio, si nimirum per alios idoneos tunc Sacramenta ministrare nequeant. Unde etiam cogendi non sunt parochi in conscientia, ut personaliter adsint intra locum peste infectum, si ibidem habeant sufficientes Vicarios. Quamvis non possit absolute curam suæ parochiæ deserere; sed debeant proximè adesse, & animo ac sollicitudine nunquam deesse ovibus. Quòd si tamen etiam Episcopus judicaverit expedire bono communi, ut ad proprium locum revertantur, vel ne ab illo discedant, parere tenebuntur, quia præceptum per se est iustum, & ad Episcopum spectat, curam habere communis boni, ejusque judicio & voluntati magis standum est. *Suar. in 3. p. d. 44. s. 3. n. 12.* Item limitanda responsio, ut intelligatur de Sacramentis hinc & nunc probabiliter necessariis ad salutem (qualis v. g. foret extrema unctio, dum quis aliis Sacramentis juvari non posset, quia juxta valde probabilem cum sola attritione habet virtutem delendi mortalia. *Barbos. loc. cit. n. 21. ex Posslevin. de off. curati. c. 5.*) non enim censébitur aliàs necessitas gravis & talis, in qua cum tanto vitæ periculo teneatur succurrere parochis. *Trull. in exposit. decal. l. 1. c. 5. du. 6. n. 14.* Lopez & alii apud *Barbos. n. 14.* Verùm de hoc melius in particulari agendo de Sacramentorum singulis. Unde

4. Respondeo secundò: quo ad Baptisimum teneri parochum cum evidente periculo vitæ suæ hunc administrare infanti moribundo, dum alius non est, qui eum illi conferat; quia talis infans est in extrema necessitate, absolute & evidente discrimine amittendi æternam salutem, pro quo irreparabili damno proximo tenetur indubitatè quisque omnia temporalia contemnere, parochus ex justitia, alii ex charitate. De cetero, in casu nimirum moralis periculi vitæ propriæ vocatus pro Baptismo sufficere docere modum, quo ipsi vocantes baptizent, absque eo, quòd ipse vadat. *Posslev. loc. cit.*

5. Quo ad Sacramentum penitentiae administrandum, tenetur illud moribundo decessuro aliàs sine illo parochus, etiam cum morali periculo vitæ suæ. *Suar. cit. s. 3. n. 13.* dicens, in hoc casu regulam generalem statuendam in favorem animarum; exceptionem verò esse posse in favorem parochorum. Et licet hæc in uno alteròve singulari homine non videatur extrema necessitas; eò quòd hoc Sacramentum necessarium non sit in re, sed solum in voto per contritionem (quamvis & hæc, utpote includens puram Dei dilectionem super omnia, eo tempore ob corporis debilitatem, sollicitudinem salutis corporalis valde distrahentem animam à spiritualibus, & nimium timorem, quo tunc potius quam amore movetur homo, sit admodum difficilis) in tota tamen communitate sit extremum periculum: cum fieri moraliter nequeat, quin damnentur multi, si tota communitas in talibus casibus hoc Sacramento destituatur. Jam autem, si hæc sit obligatio respectu totius communitatis, necesse est, ut quoque respiciat singulos; quia non potest aliter subveniri illi necessitati communi, quam hoc Sacramentum ministrando singulis. *Suar. loc. cit. n. 13.* Falsum etiam est, necessitatem provenientem ex defectu voluntario (qualis esset ommissio contritionis voluntaria) non obligare ad subveniendum proximo in spiritualibus cum vitæ periculo; aliàs enim nunquam ad hoc obligaret charitas, nisi fortè respectu parvulorum egentium Baptismo. Defectus itaque dum non est

ex sola malitia; sed vel ex ignorantia, vel fragilitate, & homo sic constituitur in morali periculo æternæ damnationis, ea est extrema necessitas, vel ita gravis, ut sufficiat ad obligandum. *Suar. loc. cit. citans Nav. in sum. c. 24. n. 23. Adrian. du. 8. de confess. Nihilominus possunt occurrere circumstantiæ tales, in quibus hoc præceptum non obliget, v. g. dum parochus moraliter præsumeret, eique moraliter positivè constaret de bono statu, bonaque dispositione infirmi, eò quòd paulò ante infirmitatem confessus, & aliàs vir erat studiosus, prudens & integer; non enim tunc est in vera necessitate gravi, nedum extrema. *Suar. loc. cit. n. 15.* Nequaquam autem sufficit ad deobligationem, quòd parochus negativè se habeat, hoc est, ignorans statum infirmi ex generali regula præsumat, illum esse in bono statu, quem non scit esse in malo; siquidem talis præsumptio exigitur circa ea, quæ sunt alteri favorabilia; non verò licet eà uti ad negandum ei debitum ministerium, exponendumque illum periculo, saltem dubio, æternæ damnationis: sed potius tunc locum habet ea regula: in dubiis tutior pars eligenda. Hinc tenebit dicta obligatio, quoties verisimiliter dubitatur de æterna salute proximi. Estque non solum, quando is non potest aliter salvari, sed etiam, quando verisimiliter aliter non salvabitur, aut probabile dubium est, an sine illo remedio salvabitur. ita *Suar. loc. cit. ex Adrian. Quin & ipse infirmus constitutus in articulo mortis non habens vehementem probabilitatem suæ contritionis, potius debet accipere hoc Sacramentum cum periculo corporalis vitæ, quam se exponere periculo æternæ mortis, ordine charitatis sic expostulante. Adeoque & parochus in iisdem circumstantiis tenetur id ei ministrare, & quidem à potiore, tum quia quisque facilius potest propriam quam alienam dispositionem cognoscere: tum quia propria necessitas est propria & particularis; parochus autem debet curare publicam & communem necessitatem, quæ insurgeret gravissima, si cum prædictis circumstantiis non ministraretur hominibus hoc Sacramentum in tempore talis necessitatis. *Suar. loc. cit. n. 16.***

6. Quo ad Sacramentum Eucharistiæ, tenetur illud pastor administrare, quoties pii subditi eam rationabiliter petunt; ut si non petant nimis frequenter; sed quatenus postulat eorum conditio, & Sacramenti reverentia. *Nav. in c. placuit. de panis. d. 6. n. 152. Bonac. de Sacram. d. 4. q. 1. p. 1. n. 14. Barbos. loc. cit. c. 20. n. 15. &c.* cum communi. Tenetur quoque & tertius illud ministrare, quoties subditi obligantur communicare, v. g. in paschate. *Barb. ibid. n. 13.* parochus enim per se loquendo tenetur ministerium necessarium exhibere, ut subditi servent præcepta. *Suar. loc. cit. n. 17.* Maximè, quæ sunt juris divini, quale est de communicando in articulo mortis. Tenetur etiam tempore pestis cum ordinario periculo contagii, quod in tali occasione esse solet, ministrare infirmis sub gravi præcepto ex justitia, etiam si intelligat, agros esse dispositos per Sacramentum confessionis. *Suar. loc. cit.* Arguitur rectè hæc obligatio ex usu Ecclesiæ, quo omnes parochi timorati hoc observant, & Episcopi eos ad hoc compellunt, quæ compulsio justa non esset, si ipsi vi officii ad hoc non tenerentur. *Suar. loc. cit.* tum etiam ex eo, quòd in Sacramento hoc quædam est necessitas moralis, dum auxilium per illud datum necessarium censetur moraliter ad perseverandum in justitia per penitentiam

tiam recuperata, & vincendas tentationes illo tempore occurrentes; quibus accedit fructus essentialis ipsius viatici maximus, ideoque preferendus multis incommodis spiritualibus. Ex quibus omnibus simul sumptis, & prudenter consideratis exurgit necessitas quaedam, quæ licet non sit extrema, atamen valde gravis; adeoque sufficiens ad obligandum parochum, qui non tantum ex charitate, sed & ex Justitia obligatur; & ideo non tantum in extrema, sed etiam in gravi necessitate subditi obligatur cum aliquo periculo communi & ordinario. Cumque hæc necessitas evadat major ex eo, quod infirmus Sacramentum pœnitentiæ suscipere non potuisset: Eucharistia autem juxta valde probabilem cum attritione conferat gratiam primam, obligatio quoque in eo casu erit major. Suar. n. 18. Adde, quod ut dictum ante de Sacramento pœnitentiæ, etsi respectu singulorum necessitas hæc aliquo modo sit gravis, respectu communitatis sit gravissima; esset siquidem damnum ingens, si totus populus in ea occasione desisteret viatico, & moraliter loquendo; cederet in extremum periculum multorum. Neque esset convenienter provisum Christianæ Reipubl. si in tam gravi necessitate non haberet hoc mysterium ex officio necessarium, sed voluntarium ex perfectione charitatis. Nihilominus in casibus particularibus excusari poterunt parochi, prout nimirum periculum vitæ propriæ multum augetur, & proximi necessitas minuitur, prout faciliè ex dictis paulo ante de Sacramento pœnitentiæ intelligi, & ad particularia applicari potest. Certè cum necessitas medii ad salutem in hoc Sacramento multò minor sit, quam in confessione, ex hac parte minor magisque dubia est hæc obligatio administrandi moribundo hoc Sacramentum. Suar. loc. cit. n. 17.

7. Quo ad Sacramentum extremæ unctiōnis, Parochi ratione officii ex Justitia obligantur ad illud ministrandum subditis, ita ut si egent sine justa causa nequeant, vel differant cum probabili periculo, ne interim infirmus moriatur, peccent mortaliter. Nav. in man. c. 25, num. 131. Laym. Theol. mor. l. 5. tr. 8. c. 7. nu. 3. Bassæ. in florib. th. v. extrema unctio n. 2. &c. Tenentur quoque illud ministrare tempore contagionis sine morali periculo vitæ, quod periculum evitare tenebuntur adhibendo conventientia remedia prudentum medicorum arbitrio, partim præveniendū illud, anticipando nimirum collationem hujus Sacramenti statim in principio talis ægritudinis, antequam ea multum inficere possit, cum pestis similisque morbi per se sint lethales, & aliàs sunt adeo contagiosi, non oportet aliquem terminum in iis exspectare, sed statim sub initium dari potest hoc Sacramentum; partim curando, ut loco puro & libero æger constituatur, partim utendo virgula aliqua argentea oblongiore ad unguendum à distantiore loco: partim adhibendo purè tantum essentialia, & quantum fieri potest morà brevissimā. Suar. loc. cit. n. 20. Absolutè verò cum permanente morali periculo vitæ corporalis non tenentur illud administrare (nisi fortè, ubi alia Sacramenta ministrari nequeunt) cum neque sit medium necessarium ad salutem, neque ex divini præcepto; & præterea supponit per se loquendo duo alia Sacramenta jam collata, quibus sufficienter subvenitur necessitati subditi.

Ita ferè Suar. cit. n. 20.

Questio 426. Quæ sit pœna parochi nolentis administrare Sacramenta, ubi ad ea administranda obligatus fuit?

1. **R**espondeo primò: si baptizare noluerit suum subditum, & is sine Baptismo moriatur, debet deponi. per c. quicumque presbyter. de consecrat. d. 4. Ugol. de off. Episc. c. 15. §. 12. n. 14. apud Barbof. de off. paroch. c. 18. n. 43.

2. Respondeo secundo: quo ad alia Sacramenta, cum de iis neque in communi, neque speciatim determinata sit pœna, puniendum pœna arbitraria. Barb. loc. cit. citans Navar. conf. 3. de paroch. in novis. Ugol. ubi ante, &c. Porro pœna hæc infligenda habito respectu ad negligentiam parochi, & ad necessitatem Sacramenti & salutem animarum. Ugol. loc. cit.

Questio 427. Quæ sit obligatio parochi circa celebrationem missarum?

1. **R**espondeo primò: tenetur parochus diebus Dominicis & festis, quibus obligatur populus audire missam, celebrare. Barbof. de off. paroch. p. 1. c. 11. n. 3. & 6. Guttier. can. qq. l. 1. c. 30. n. 1. Dian. p. 2. tr. de celebrat. miss. resol. 26. Piafec. in pr. Episc. p. 2. c. 3. n. 20. Sylvius &c. apud Barbof. Extra verò tempus, quo populus non tenetur ex præcepto audire Sacrum, præscindendo à consuetudine (cui aliàs standum) & speciali statuto, non videntur obligari parochi ad sacrificandum. Barbof. loc. cit. n. 6. citans Fagund. in 5. præcept. Eccl. p. 1. l. 3. c. 15. num. 8. contra Azor. Suar. Sot. censentes teneri parochum celebrare frequentius, quam populus missam audire. Sed neque ita tenetur celebrare per seipsum, quin possit id facere per alios ex justa causa. Piafec. Dian. ubi ante. Villalob. in sum. p. 2. tr. 8. d. 14. n. 5. &c. apud Barb. cit. n. 6. modò id passim non faciat, & ad longum tempus. Possev. de off. curati. c. 2. n. 5.

2. Secundo: tenetur celebrare dicto tempore in propria Ecclesia, & non in alia. Barbof. loc. cit. n. 3. referens plures hac de re S. Congreg. declarationes, quibus abrogantur consuetudines, vi quarum solerent parochi relicta parochiali Ecclesia sine missa cum toto populo certis festis ad alias Ecclesias, ubi festa solemnizabantur, accedere, ibidemque celebrare.

3. Tertiò: non tenetur die Nativitatis Domini legere 3. missas, sed satisfacit celebrando unam. Nav. conf. 1. de celeb. miss. n. 2. Ugol. de off. Episc. c. 16. n. 5. Dian. p. 4. tr. 4. resol. 236. & alii apud Barbof. n. 8. contra Trull. in exposit. decal. l. 3. c. 1. n. 5. & Garc. in sum. mor. tr. 5. diffuult. 2. du. 5. n. 2. censentes, teneri parochum legere 3. missas, ne fideles debitis suffragiis defraudet & devotione, quæ multi vellent ea die 3. missas audire.

4. Quartò: non tenetur parochus ad applicationem sacrificii pro suis subditis singulis diebus festis; cum obligatio ad celebrandum, & obligatio ad applicandum sint diversæ, & non debeantur proventus pastorales præcisè, ut celebret ad intentionem populi; sed potius ratione officii pastoralis. Nav. in man. c. 25. n. 92. Valq. p. 3. d. 234. a. 6. c. 6. Suar. tom. 3. d. 86. f. 1. Dian. p. 1. tr. 14. resol. 26. Possev. loc. cit. n. 4. Barb. n. 10. qui tamen motus auctoritate Trid. sess. 23. c. 1. bic. & de pot. Episc. alleg. 23. n. 23. censet, teneri parochum missæ sacrificium applicare ovis suis juxta boni viri arbitrium, seclusà consuetudine, aut aliqua synodali